

УДК 378.147:811.111

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi61.700>

Рябуха І. М.*,

orcid.org/0000-0002-6217-1177

ПЕРЕХІД ВІД ПЕДАГОГІЧНОГО ДО АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОНТЕКСТНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано структуру та застосування студентоцентризованих методик навчання морської англійської мови, а саме методики контекстного навчання (Contextual Teaching and Learning (CTL)) та методики предметно-мовного інтегрованого навчання (Content and Language Integrated Learning (CLIL)). Обидві методики у контексті іншомовної підготовки широко досліджуються як такі, що пов'язують академічний контент із застосуванням у реальному житті; водночас їх особливий вплив на навички розмовної англійської мови в реальних професійних ситуаціях на судні залишається неповністю розкритим. Наведено порівняльний аналіз зазначених методик з точки зору ефективності та прийнятності застосування з курсантами з різним рівнем професійного досвіду, а також з точки зору ролі викладача у процесі навчання. Теоретично обґрунтовано ефективність їх застосування для розвитку специфічної комунікативної компетентності курсантів. Основна увага приділяється оцінюванню того, як зазначені методики можуть покращити мовні здібності курсантів із різним рівнем практичного досвіду, забезпечуючи активну участь самих курсантів у процесі їх іншомовної підготовки.

Результати показали, що методика CLIL є більш природною на початковому рівні вивчення морської англійської мови з використанням педагогічного підходу, у той час як методика CTL є основною методикою андрагогічного підходу до освіти та підготовки, що має у своїй основі проблемноорієнтоване навчання та проєктну діяльність на основі досвіду курсантів.

Інтеграція методик CLIL і CTL до навчальних програм морської англійської мови може подолати розрив між академічним навчанням та практичним застосуванням, надаючи курсантам відповідний освітній досвід, який готує їх до реальних морських сценаріїв, тим самим підвищуючи їх загальну компетентність і покращуючи їх конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці.

Ключові слова: морська англійська мова, контекстне навчання, іншомовна підготовка, методика, курсант, андрагогічний підхід, інтеграція.

Постановлення проблеми. Англійська мова – одна з найпоширеніших міжнародних мов світу, яка була прийнята як офіційна мова в морській індустрії з метою мінімізувати проблеми в комунікації, які визначені Міжнародною морською організацією (ІМО), а також для вирішення проблем, що виникають через відсутність спільного каналу зв'язку у морі [6]. Це визнання призвело до розвитку морської англійської мови – спеціалізованої форми англійської мови, призначеної для чіткого та зрозумілого спілкування між членами екіпажу на судні, між суднами та береговими службами через використання набору загальноприйнятих термінів і виразів. Ця спільна лінгвістична база має вирішальне значення для забезпечення безпеки й ефективності морських операцій [4].

Морська англійська мова, яка є різновидом професійноорієнтованої англійської, розглядається тут через призму міжнародноправових процедур вивчення та викладання, які прописані в нормативних документах Міжнародної морської організації, зокрема

*© Рябуха І. М.

Моделюваному курсі 3.17 Maritime English. Цей курс виділяє загальні комунікаційні ситуації, з якими стикаються моряки під час своєї роботи [8]. Загальна морська англійська мова і спеціалізована морська англійська мова є двома основними частинами курсу [16]. Загальна зосереджується на універсальних навичках спілкування із загальних тем, та основних мовних здібностях, необхідних у морському секторі, а спеціалізована вирішує конкретні лінгвістичні потреби, пов'язані з різними морськими професіями та завданнями. Це підкреслює важливість розуміння та дотримання міжнародних морських правил і протоколів, гарантуючи, що курсанти добре підготовлені до своїх професійних обов'язків.

Такий умовний поділ морської англійської зумовлений специфікою освіти та підготовки моряків, що передбачає обов'язкові дванадцять місяців практики на борту судна впродовж навчання. Ця практика докорінно змінює ставлення курсантів до процесу іншомовної підготовки: після першої практики вони сприймають будь-який матеріал через призму практичної значущості для їх кар'єрного зростання на борту, а також через призму отриманого практичного досвіду.

Однак курсанти морських навчальних закладів стикаються з кількома проблемами, пов'язаними з навичками говоріння. Так, вимова є спільною перешкодою для курсантів [1]. Також вони часто відчують значну тривогу, коли говорять англійською, особливо у формальних умовах або під час виникнення критичної ситуації на судні. Відсутність упевненості у своїх мовних здібностях може перешкодити курсантам активно спілкуватися, ставити необхідні питання, для того щоб з'ясувати незрозуміле або уточнити щось сумнівне; усе це має вирішальне значення як для їх підготовки, так і для професійної діяльності [12].

Для вирішення зазначених питань викладачі можуть використовувати різні навчальні методики для підтримки курсантів. Існують дві основні студентоцентровані методики – методика контекстного навчання (Contextual Teaching and Learning (CTL)) та методика предметно-мовного інтегрованого навчання (Content and Language Integrated Learning (CLIL)). Ці методики виявляють зв'язки між інформацією та її застосовністю до повсякденних ситуацій, як-от соціальні групи, робочі місця та, зокрема, морська сфера діяльності [5]. Застосування цих методик допомагає курсантам в процесі іншомовної підготовки віртуально поєднати знання, які вони отримують, з реальними ситуаціями, де ці знання можуть бути застосовані. Освоюючи матеріал, заснований на реальних контекстах, курсанти можуть зрозуміти предмет швидше й ефективніше. Майбутні моряки мають особливі (непересічні) потреби та завдання для вивчення англійської мови на різних етапах освіти й підготовки з урахуванням паралельного отримання практичного досвіду в реальних умовах. Тому перехід від педагогічного до андрагогічного підходу до викладання морської англійської мови є нагальним для покращення ефективності розвитку навичок курсантів морських навчальних закладів.

Аналіз досліджень. Питання викладання морської англійської мови для курсантів було предметом численних досліджень. Наприклад, науковцем Діграйсо було розглянуто п'ять основних показників для оцінювання діяльності у трьох приватних закладах морської освіти та підготовки в Індонезії: навчальні матеріали, навчальні методи, оцінювання, профілі курсантів та викладачів. Дані, що були отримані від курсантів та викладачів, показали, що сучасні практики в цих морських закладах освіти не відповідають стандартам, які висуваються до навчальної програми останньою редакцією Міжнародної конвенції про підготовку й дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ 2010), зокрема щодо навчальних матеріалів, методів навчання та оцінювання [2].

Існує значний розрив між низьким рівнем володіння англійською мовою курсантів при вступі до морського закладу освіти та високими стандартами компетентності, що прописані у ПДНВ 2010. Було з'ясовано, що уміння та навички викладачів англійської мови потребують регулярного вдосконалення, наголошено на важливості англійської

мови як *lingua franca* в міжнародній морській індустрії, де ефективна комунікація має важливе значення для безпеки на морі [4]. Дослідники зазначили, що в морській англійській мові було розроблено унікальні терміни та фрази, специфічні для морського контексту, а також підкреслили потребу застосування спеціалізованих методів навчання для вирішення проблем, з якими стикаються курсанти під час опанування саме морської англійської мови. У статті стверджується, що інвестування часу та ресурсів у розроблення автентичних та ефективних прийомів навчання має вирішальне значення для підвищення безпеки на морі, оскільки кращі навички спілкування безпосередньо сприяють більш безпечній роботі в морі.

Також Наварро та інші у своєму дослідженні визначали рівень володіння англійською мовою курсантами та оцінили навчальні матеріали, що використовуються в Ліцеї Міжнародної морської академії (Філіппіни) як основа для поліпшення цього рівня. Дослідження охопило курсантів першого, другого та третього курсів, а також викладачів англійської мови. За результатами дослідження було виявлено значні недоліки в лексичній та граматичній підготовці курсантів, а також у їх навичках розуміти прочитане. Навчальні матеріали не були реалістичними, їм не вистачало чіткої організації та відповідних ілюстрацій графікою чи малюнками. Автори дослідження запропонували вдосконалити навчальний посібник з морської англійської мови та запровадити програму підвищення рівня володіння англійською мовою курсантів [7].

Усі згадані дослідження підкреслюють важливість спеціально розробленої методики викладання морської англійської мови для курсантів, підкреслюючи потребу постійного вдосконалення методів навчання і педагогічної майстерності викладачів із метою розподілу ресурсів для задоволення міжнародних стандартів та підвищення безпеки й операційної ефективності в морській галузі.

Мета статті. Незважаючи на критичну важливість ефективного спілкування в морській галузі, ми відзначаємо значний розрив між вимогами морської індустрії до рівня володіння морською англійською мовою моряків та реальним станом застосування сучасних студентоцентризованих методів викладання. Новизна цього дослідження полягає в його цілеспрямованому підході до підвищення рівня володіння англійською мовою серед морських курсантів за допомогою методик CLIL та CTL. Обидві методики широко досліджується як такі, що пов'язують академічний контент із застосуванням у реальному житті; водночас їх особливий вплив на навички розмовної англійської мови в реальних професійних ситуаціях на судні залишається неповністю розкритим. Тобто це дослідження має на меті заповнити цю прогалину через теоретичне обґрунтування ефективності їх застосування в процесі іншомовної підготовки для розвитку специфічної комунікативної компетентності курсантів.

Основна увага приділяється оцінюванню того, як зазначені методики можуть покращити мовні здібності курсантів із різним рівнем практичного досвіду, забезпечуючи активну участь самих курсантів у процесі їх іншомовної підготовки. Це дослідження має за мету запропонувати розуміння стратегій навчання, які можуть краще підготувати курсантів до вимог морської галузі стосовно навичок комунікації.

Викладення основного матеріалу. Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) і контекстне викладання та навчання (CTL) – це два сучасні освітні підходи, які наголошують на значущості навчання через зміст, але мають різні пріоритети та механізми реалізації.

CLIL – це «парасольковий» термін для методів, де предмети (фізика, астрономія, географія тощо) викладаються мовою, яка не є рідною для учнів [11]. Основним підходом у CLIL є природне засвоєння, тобто мова вивчається в процесі використання для вирішення конкретних завдань із тих дисциплін та сфер діяльності, які є обов'язковими для вивчення курсантами морських навчальних закладів, а не через зазубрювання правил. Це вимагає спільної роботи й тісної співпраці викладачів-предметників та викладачів морської англійської мови через застосування так званої рамки «4C» (Content (Зміст),

Communication (Спілкування), Cognition (Пізнання), Culture (Культура)). Ця рамка охоплює критичне мислення, творчість, співпрацю та комунікацію і становить собою зміну парадигми в освітній філософії, виходячи за рамки традиційного передання знань для сприяння необхідним навичкам 21-го століття. Інтеграція цих чотирьох основних компонентів вирішує зростаючі потреби сучасних систем освіти. Акцент рамки зосереджений на розвиток навичок мислення вищого порядку, інноваційних можливостей вирішення проблем, застосування середовища спільного навчання та ефективних комунікаційних стратегій [9]. Слід зазначити, що основними проблемами впровадження цієї рамки є підготовка викладачів, налаштування методології оцінювання та потреба системної інституційної підтримки.

Застосування цієї методики має на увазі рівнозначно високий рівень володіння викладачем як матеріалом основного предмета, так і морською англійською мовою задля розвитку мовної компетенції курсантів. Слід також зазначити, що дослідники виділяють «м'який» CLIL – мовні заняття на певну тему та «твердий» CLIL – повне викладання предмета іноземною мовою [10].

CTL базується на принципах конструктивізму та теорії про те, що мозок найкраще засвоює інформацію, коли вона має особистісний сенс для курсанта, тобто тоді, коли інформація інтерпретується через власний досвід та нашаровується нього. Курсанти не просто отримують знання, а будують їх через критичне мислення, співпрацю та саморегульоване навчання. Навчальний та тренувальний матеріал обов'язково повинен мати зв'язок із життям. Навчання відбувається через вирішення реальних або симульованих проблем, пов'язаних із ситуаціями у професійному середовищі. Філософія застосування CTL наголошує, що темп та ефективність навчання значно посилюється тоді, коли навчальні матеріали пов'язані з особистим досвідом та інтересами студентів. У випадку використання CTL, не маючи специфічних професійних знань і навичок, викладач морської англійської мови не зможе адекватно оцінити судження курсантів стосовно певної професійної ситуації, отже викладач морської англійської мови може бути тільки в ролі фасилітатора процесу розвитку комунікативної компетентності та оцінювача її рівня.

З огляду на зазначене вище можна зробити порівняльний підсумок двох методик у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння методик CLIL та CTL

	CLIL	CTL
Головна мета	Одночасне опанування навчального предмета та іноземної мови	Поєднання академічного змісту з реальним життєвим досвідом для кращого розуміння.
Роль мови	Мова є інструментом для вивчення предмета (напр., фізика, астрономія, математика, географія англійською)	Мова використовується для комунікації в контексті, але не є окремою ціллю навчання
Контекст	Академічний предмет стає контекстом для вивчення мови	Реальні професійні ситуації та робоче місце стають контекстом для навчання
Ключовий фокус	Рамка «4C»: Content (Зміст), Communication (Спілкування), Cognition (Пізнання), Culture (Культура)	Проблемноорієнтоване навчання, проєктна діяльність та автентичне оцінювання
Роль викладача	Викладач є надавачем нової інформації та оцінювачем рівня оволодіння інформацією через комунікацію	Викладач є модератором процесу розвитку у курсантів комунікативної компетентності на якісно вищому рівні використання
Роль курсанта	Активний учасник процесу навчання	Активний учасник процесу навчання

Обидва підходи позиціюють здобувача освіти як активного учасника процесу навчання, а не пасивного реципієнта. Займаючись контентом, який стосується реалій їх життя, курсанти знайдуть матеріал значущим і цікавим, що може ініціювати більш глибоке розуміння матеріалу й довготривале збереження знань і навичок. Методики, що розглядаються, спонукають курсантів у процесі іншомовної підготовки узяти на себе відповідальність за власне навчання, сприяючи розвитку навичок самостійного навчання, які мають вирішальне значення для навчання впродовж усього життя. Коли курсанти беруть активну участь у власному навчальному процесі, вони розвивають критичне мислення та навички вирішення проблем, оскільки вимушені поєднувати нову інформацію зі своїми наявними знаннями й досвідом. Підходи CLIL і CTL полягають не тільки в надбанні мовних навичок, а й у розвитку здатності ефективно спілкуватися в різних контекстах. Ефективна комунікація вимагає розуміння відповідного контексту, мети спілкування та конкретних питань і ситуацій.

Отже, використання навчального матеріалу, заснованого на контекстному навчанні, як на рівні ЗМА з використанням CLIL, так і на рівні СМА з використанням CTL може ефективно покращувати знання й навички курсантів. Цей підхід узгоджується з висновками дослідників, які виявили, що розмовні здібності студентів можуть бути значно покращені за умови застосування контекстного навчання [15]. Дослідники Шантія і Луфрі підтримують це стверджуючи, що застосування цього підходу значно покращує можливості здобувачів XXI століття, включаючи критичне мислення, комунікацію, командну роботу та творчість [13]. Крім того викладачі англійської мови мають зосередитися на розвитку комунікативних навичок у курсантів, які вивчають англійську мову як іноземну, забезпечуючи процес викладання як комунікативною складовою, так і практичною [14].

Володіння англійською мовою має важливе значення для курсантів, адже їх метою є робота в міжнародній судноплавній компанії, забезпечуючи себе та свою сім'ю; це і є основним доказом важливості ефективного навчання англійської мови. Володіння англійською мовою дозволяє курсантам ефективно орієнтуватися та реагувати на складні морські сценарії, як-от надзвичайні ситуації та рутинні операції, де чітке й точне спілкування має першорядне значення [3]. Здатність формувати інструкції, розуміти технічну морську термінологію та вести змістовний діалог з багатонаціональним екіпажем і береговими структурами є незамінною в морській галузі. Дослідження демонструє, що методики CLIL та CTL сприяють покращенню навичок спілкування курсантів, надаючи їм практичні мовні уміння, які безпосередньо застосовуються в реальних морських контекстах. Ці освітні методики не тільки підвищують рівень володіння мовою у курсантів, але й готують їх до різноманітного та мультикультурного середовища морської галузі, де англійська мова є *lingua franca*.

Єдиною відмінністю цих двох методик є основа використання контексту: CLIL спрямований на контекст навчального предмета, що більш гармонійно спрацьовує у процесі вивчення загальної морської мови (педагогічний підхід), а CTL базується на професійному досвіді курсантів у процесі опанування спеціальної англійської мови (андрагогічний підхід).

Висновки. У цьому дослідженні доведено доцільність застосування методик із використанням контексту з метою вдосконалення розмовних навичок курсантів в процесі іншомовної підготовки. Результати засвідчили, що методика CLIL є більш природною на початковому рівні вивчення морської англійської мови з використанням педагогічного підходу; у той час як методика CTL є основною методикою андрагогічного підходу до освіти та підготовки, що має у своїй основі проблемноорієнтоване навчання та проектну діяльність на основі досвіду курсантів.

Інтеграція методик CLIL і CTL до навчальних програм морської англійської мови може подолати розрив між академічним навчанням і практичним застосуванням, надаючи курсантам відповідний освітній досвід, який готує їх до реальних морських

сценаріїв, тим самим підвищуючи їх загальну компетентність і покращуючи їх конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці.

У подальших наукових пошуках порівняльні дослідження також мають бути проведені для виявлення найбільш ефективних підходів для поліпшення розвитку навичок морської англійської мови, а вивчення можливостей підготовки викладачів морської англійської мови до застосування нових методик вимагає практичних кроків як із боку адміністрацій морських навчальних закладів, так і від морської індустрії загалом.

Список використаних джерел:

1. Chand G. B. Challenges faced by Bachelor level students while speaking English. *IJELTAL (Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics)*. 2021. Vol. 6 No 1, 45. DOI: <https://doi.org/10.21093/ijeltal.v6i1.853>
2. Dirgayasa I. W. Survey of English teaching and learning process in maritime education and training in Indonesia: A case study in private MET in Indonesia. *English Language Teaching*. 2014. Vol. 7, No. 7. <https://doi.org/10.5539/elt.v7n7p111>
3. Ismail M.R.S., Rizani M.S., Rauzilan M.I.M. A study on improving Maritime English performance among cadets at maritime universities. *Maritime Technology and Research*. 2020. Vol. 2, No. 2. Pp. 82–89. <https://doi.org/10.33175/mtr.2020.201687>
4. James A. J., Schriever, U. G. Jahangiri, S., Girgin S. C. Improving maritime English competence as the cornerstone of safety at sea: a focus on teaching practices to improve maritime communication. *WMU Journal of Maritime Affairs*. 2018. Vol. 17, No. 2. Pp. 293–310. DOI: <https://doi.org/10.1007/s13437-018-0145-4>
5. Merawan C. T., Hajidin N., Duskri M. Self-regulated learning through Contextual Teaching and Learning (CTL) approach. *Journal of Physics Conference Series*. 2021. Vol. 1882(1), No. 012087. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1882/1/012087>
6. Mönnigmann B., Čulić-Viskota A. Standardised English language proficiency testing for seafarers. *Transactions on Maritime Science*. 2017. Vol. 6, No 2. P. 147–154. <https://doi.org/10.7225/toms.v06.n02.007>
7. Navarro J. D., Garbin Z. Z., Agena E. M., Garcia O. B. Maritime students' English proficiency and their feedback on instructional materials. *Asia Pacific Journal of Maritime Education*. 2015. Vol. 1, No. 1. Pp. 63–81. <https://ejournals.ph/article.php?id=10339>
8. Pašalić M., Plančić B. Issues affecting selection and evaluation of ESP teaching materials. *Transactions on Maritime Science*. 2018. Vol. 7, No. 02. Pp. 210–218. <https://doi.org/10.7225/toms.v07.n02.011>
9. Prajapati, Mr. Ashokkumar Baldevbhai. The 4C Framework: Transforming Teaching and Learning in the Digital Age 2025. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5341085>
10. Ruiz de Zarobe Y. Content and Language Integrated Learning (CLIL). 2025. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009439251>
11. Sari T. T., Khoiriyah. Content and language integrated learning activities and vocabulary learning for young learners. *European Journal of English Language Studies*. 2025. Vol. 5, No. 4. Pp. 229–241. <https://doi.org/10.12973/ejels.5.4.229>
12. Sartini S. Kahoot in maritime English teaching: Its impact on nautical science cadet's oral reproduction and vocabulary. *English Language Teaching Educational Journal*. 2020. Vol. 3, No. 1. Pp. 41–51.
13. Shantia E., Lufri L. The influence of Contextual Teaching and Learning (CTL) learning model on 21st century skills of students in Class X Biology learning. *Journal Pendidikan Teori Penelitian Dan Pengembangan*. 2021. Vol. 6, No. 11. Pp. 1792. <https://doi.org/10.17977/jptpp.v6i11.151477>
14. Sulistyio T., Lutviana R. How far can I go? Video project-based learning as a meaning-making process to promote students' speaking proficiency. *Voices of English Language Education Society*. 2023. Vol. 7, No. 2. Pp. 253–264. <https://doi.org/10.29408/veles.v7i2.21141>
15. Yusyac R., Muslem A., Yasin B. Using contextual teaching and learning (CTL) approach to improve students' speaking ability. *English Education Journal*. 2021. Vol. 12, No. 3. Pp. 459–475. <https://doi.org/10.24815/eej.v12i3.19189>
16. Zhang Y., Cole C. Maritime English as a code-tailored ESP: Genre-based curriculum development as a way out. *Ibérica*. 2018. No. 35. Pp. 145–170.

References:

1. Chand, G. B. (2021). Challenges faced by Bachelor level students while speaking English. *IJELTAL (Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics)*, 6(1), 45. DOI: <https://doi.org/10.21093/ijeltal.v6i1.853> [in English].
2. Dirgayasa, I. W. (2014). Survey of English teaching and learning process in maritime education and training in Indonesia: A case study in private MET in Indonesia. *English Language Teaching*, 7(7). DOI: <https://doi.org/10.5539/elt.v7n7p111> [in English].
3. Ismail, M.R.S., Rizani, M.S., & Rauzilan, M. I. M. (2020). A study on improving Maritime English performance among cadets at maritime universities. *Maritime Technology and Research*, 2(2), 82–89. DOI: <https://doi.org/10.33175/mtr.2020.201687> [in English].
4. James, A. J., Schriever, U. G., Jahangiri, S., & Girgin, S. C. (2018). Improving maritime English competence as the cornerstone of safety at sea: a focus on teaching practices to improve maritime communication. *WMU Journal of Maritime Affairs*, 17(2), 293–310. DOI: <https://doi.org/10.1007/s13437-018-0145-4> [in English].
5. Merawan, C. T., Hajidin, N., & Duskri, M. (2021). Self-regulated learning through Contextual Teaching and Learning (CTL) approach. *Journal of Physics Conference Series*, 1882(1), 012087. DOI: <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1882/1/012087> [in English].
6. Mönnigmann, B., & Čulić-Viskoto, A. (2017). Standardised English language proficiency testing for seafarers. *Transactions on Maritime Science*, 6(2), 147–154. DOI: <https://doi.org/10.7225/toms.v06.n02.007> [in English].
7. Navarro, J. D., Garbin, Z. Z., Agena, E. M., & Garcia, O. B. (2015). Maritime students' English proficiency and their feedback on instructional materials. *Asia Pacific Journal of Maritime Education*, 1(1), 63–81. Retrieved from <https://ejournals.ph/article.php?id=10339> [in English].
8. Pašalić, M., & Plančić, B. (2018). Issues affecting selection and evaluation of ESP teaching materials. *Transactions on Maritime Science*, 7(02), 210–218. DOI: <https://doi.org/10.7225/toms.v07.n02.011> [in English].
9. Prajapati, Mr.Ashokkumar Baldevbhai. (2025). The 4C Framework: Transforming Teaching and Learning in the Digital Age. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5341085> [in English].
10. Ruiz de Zarobe, Y. (2025). Content and Language Integrated Learning (CLIL). Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781009439251> [in English].
11. Sari, T. T., & Khoiriyah. (2025). Content and language integrated learning activities and vocabulary learning for young learners. *European Journal of English Language Studies*, 5(4), 229–241. DOI: <https://doi.org/10.12973/ejels.5.4.229> [in English].
12. Sartini, S. (2020). Kahoot in maritime English teaching: Its impact on nautical science cadet's oral reproduction and vocabulary. *English Language Teaching Educational Journal*, 3(1), 41–51[in English].
13. Shantia, E., & Lufri, L. (2021). The influence of Contextual Teaching and Learning (CTL) learning model on 21st century skills of students in Class X Biology learning. *Journal Pendidikan Teori Penelitian Dan Pengembangan*, 6(11), 1792. DOI: <https://doi.org/10.17977/jptpp.v6i11.151477> [in English].
14. Sulisty, T., & Lutviana, R. (2023). How far can I go? Video project-based learning as a meaning-making process to promote students' speaking proficiency. *Voices of English Language Education Society*, 7(2), 253–264. DOI: <https://doi.org/10.29408/veles.v7i2.21141> [in English].
15. Yussyac, R., Muslem, A., & Yasin, B. (2021). Using contextual teaching and learning (CTL) approach to improve students' speaking ability. *English Education Journal*, 12(3), 459–475. DOI: <https://doi.org/10.24815/eej.v12i3.19189> [in English].
16. Zhang, Y., & Cole, C. (2018). Maritime English as a code-tailored ESP: Genre-based curriculum development as a way out. *Ibérica*, (35), 145–170 [in English].

Riabukha I. M.,*orcid.org/0000-0002-6217-1177*

**TRANSIT FROM PEDAGOGICAL TO ANDROGOGICAL APPROACH
DURING TEACHING MARITIME ENGLISH WITH THE APPLICATION
OF CONTEXT-BASED METHODS OF EDUCATION**

The structure and application of student-centered methods of teaching Maritime English, namely the methodology of contextual teaching and learning (CTL) and the methodology of Content and Language Integrated Learning (CLIL) are analyzed in the article. Both methodologies of foreign

language training are being widely discussed and researched as those connecting academic content with its application in real life. At the same time their special impact on spoken English communicative skills in real professional situations onboard a vessel remains undisclosed. A comparative analysis of these two methodologies is provided in terms of their efficiency and acceptability to be applied with cadets of different levels of professional experience, as well as in terms of the role of the teacher in the learning process. The effectiveness of their application for the development of specific communicative competence of maritime cadets is theoretically substantiated. The focus is on assessing how these techniques can improve the language abilities of cadets with different levels of practical experience, ensuring the active participation of the cadets themselves in the process of Both methodologies of foreign language training are being widely discussed and researched as those connecting academic content with its application in real life. education and training.

The results revealed that the CLIL technique is more natural at the initial level of studying Maritime English using a pedagogical approach, while the CTL technique is the main methodology of the andragogical approach to education and training, which is based on problem-oriented training and project activities based on the experience of cadets.

Integrating CLIL and CTL techniques into Maritime English curricula can bridge the gap between academic learning and practical application by providing cadets with an appropriate educational experience that prepares them for real-world maritime scenarios, thereby increasing their overall competence and improving their competitiveness in the international labour market.

Key words: Maritime English, context-based learning, foreign language training, methodology, cadet, andragogical approach, integration.

Дата надходження статті: 17.12.2025 р.

Прийнято до публікації: 29.12.2025 р.

Опубліковано: 16.01.2026 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Нагрибельний Я. А.

УДК 378-044.247"20"

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi61.701>

Шапран О. І.,

orcid.org/0000-0002-7514-6632

СУЧАСНИЙ КАТЕГОРІАЛЬНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ У ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

У статті розглянуто інтеграцію як освітню тенденцію, що набула нових особливостей на початку ХХІ ст. і стала поширеною у практиці вищої школи на регіональному та глобальному рівнях. Проаналізовано сучасні підходи до вживання категоріально-термінологічного апарату цієї проблеми як системи педагогічних дефініцій із родовими зв'язками. Подано авторське тлумачення низки понять із метою осучаснення їх сутності. Так, «інтеграцію у вищій освіті» представлено як об'єднання різних освітніх компонентів, форм, технологій і методів навчання у вивченні певного процесу або явища для формування у здобувачів освіти цілісного бачення світу, розвитку критичного мислення, підвищення якості освіти у ЗВО відповідно до європейських стандартів.

«Інтегративний підхід у вищій освіті» схарактеризовано як комплексну систему теоретичних положень, принципів, взаємопов'язаних методів формування нових предметних знань щодо конкретного явища в діалектичній єдності уявлень про нього, створення взаємозв'язків між різними галузями, набуття практичного досвіду в процесі професійної

*© Шапран О. І.